

La rèmora de l'oblit

La democràcia espanyola arrossega diverses rèmores que li impedeixen avançar amb llibertat. Tot i que compta amb temeraris apòstols que viatgen arreu del món –especialment a Llatinoamèrica– venent la transició hispànica com a model, ara ja és evident que aquell procés no va ser exemplar. No es van resoldre les qüestions nacionals ni es va fer net amb el franquisme. Potser la solució a aquesta segona qüestió necessitava que passaren uns anys, però ara ja n'han passat trenta i la memòria de les víctimes del franquisme –entès com una maquinària politicojurídica totalitària que afectava tots els àmbits– no ha estat restituïda. No hi ha hagut un procés transparent que expliqui la irregularitat dels judicis o que condemne la injustícia dels empresonaments i les execucions. No hi ha hagut cap comissió de la veritat, com la que hi va haver a Xile pocs anys després de la restitució de la democràcia –i amb el dictador ben viu i fent la guitza–. No hi ha hagut cap judici semblant als dotze processaments que actualment afecten Augusto Pinochet per violacions de drets humans. La supèrbia dels demòcrates espanyols és tan gran que el jutge Baltasar Garzón es va llançar sobre Pinochet com un falcó, però, a l'estat espanyol no ha trobat cap cas judicial de la dictadura sospitós de ser revisat: ni el de Puig Antich ni el de Lluís Companys. Cap ni un.

Ara, el projecte de llei de memòria històrica redactat pel PSOE pretén tancar el tema i prohibir que es faci pública la identitat dels botxins. Les víctimes o els seus familiars rebrien simplement un certificat, una "declaració de reparació i reconeixement personal". Si volen obrir les fosses, s'ho hauran de pagar de la seua butxaca. Això, si les poden obrir, perquè les diferents administracions acumulen tot d'impendiments per exhumar els cadàvers. Evidentment, res de revisar les actuacions jurídiques efectuades durant el franquisme, ni que hi haja proves contundents que els processos van ser una comèdia de final tràgic. Al capdavant, posar en qüestió les actuacions jurídiques durant el franquisme podria portar, fins i tot, a qüestionar la legitimitat del cap d'estat, arrelada en l'antic règim.

Esperem que el PSOE modifiqui aquest projecte de llei després d'escoltar els altres partits polítics i les associacions que lluiten per la recuperació de la memòria, organitzacions on es troben les persones que la dictadura va empresonar o torturar, els familiars de les víctimes o desapareguts en la guerra o la postguerra i els pocs historiadors que s'hi dediquen.

Una democràcia només pot ser sòlida i ferma si s'allibera de les rèmores que se li van adherir quan era feble i indecisa. L'oblit n'és una.

Direcció, administració, publicitat i vendes:
 Octubre Centre de Cultura Contemporània.
 Carrer Sant Ferran, 12. 46001 València.
 Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 534 569.
Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
 1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
 Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.
Redacció de Palma: Almudaina, 8 entresòl-dreta.
 07001-Palma de Mallorca.
 Telèfon i Fax: 971 720 763.
Adreça Internet:
<http://www.eltemps.cat>
Correu electrònic: eltemps@eltemps.net
Subscripcions: 902 131 025.

Edita: Edicions del País Valencià, SA.
Editor: Eliseu Climent.

Director: Àlex Milian.
Coordinador: Jaume Monzó.
Redacció de València: Núria Cadenes, Víctor Maceda, Jesús Prats (fotografia) i Rosa Serrano (documentació).
Redacció de Barcelona: Enric Rimbau (cap de redacció), Gemma Aguilera, Lluís Bonada i Xevi Camprubi, Gemma Morales (secretària de redacció).
Redacció de Palma: Miquel Payeras.
Producció: Josep Agustí i Laia Carreras (correcció lingüística), Miquel Benítez (escàner i portada), Vanessa Prieto (maquetació i gràfics).
Rúbriques: Francesc-Marc Álvaro, Sebastià Alzamora, Oriol Amat, Toni Arbonés, Joan-Anton Benach, Xavier Bru de Sala, Toni Canyís, Muriel Casals, Agustí Colomines, Martí Domínguez, Fàbrià Estapé, Jaume Fàbrega, Llibert Ferrí, Josep Gifreu, Àlex Gorina, Manuel S. Jardí, Alfons Llorenç, Julio A. Manez, Glòria Marcos, Joan Martí, Pere Martí, Ricard Mas, Andreu Mas-Colell, Joan F. Mira, Lluís Montserrat, Joan Nebot, Enric Oller, J. J. Pérez Benlloch, Marta Pessarrodona, Pilar Rahola, Josep Ramoneda, Ferran Sàez Mateu, Joan de Sagarra, Sebastià Serrano, Josep Maria Terricabras, Ramon Tremosa, Eva Vila, Vicenç Villatoro, Xavier Vinader.
Corresponsals: Ferran Casas (Madrid), Macià Claramunt (Castelló), Míriam Díez (Roma), Joan Lluís Ferrer (Eivissa), Carla Fibla (Rabat), Pere Habet (Catalunya Nord), Victòria Jiménez (Londres), Carles Marquès (Menorca), Octavi Martí (París), Anna Sàez (Lleida), A. V. Santamaria (Alacant), Marc Segalès (Andorra).
Col·laboradors: Albert Aguilera, Laura de Andrés, Albert Balanzà, Vicenç Batalla, Oriol Bohigas, Miquel Calvet, Violeta Camarasa, Laia Campos, Alexandre Carbó, Gemma C. Serra (Berlín), Antoni Castel, Alfons Cervera, Eliseu T. Climent, Joan Colomer, Joan Corbera, Oriol Cortacans, Martí Crespo, Miquel Àngel Díaz, Daniel Díez Esculies, Júlia Eshert, Enric Faura, Laia Fernández, Laia Forés (Brussel·les), Mireia Garolera (Nova York), David Garrido, Roser Gasol, Salva Giménez, Pere Gimferrer, Paco Gisbert, Dani Gómez (País Basc), Andreu Gomila, Ricard González, Gani Jakupi, Jordi Llaonart (Kuwait), Maite Insa, Josep Enric Llebot, Rossanna Melià, Ricard Mir (Jerusalem), Joan M. Oleaque, Pelai Pagés, Aida Palau, Óscar Palau, Montse Palau, Toni Payà, Juli Peretó, Carles Pont, Federico Rivas (Buenos Aires), Lali Sandiumenge (el Caire), Cristina Simon, Eva Tarragona, Jordi Tejel, Violeta Tena, Sergi Vicente (Pequín).
Assessor editorial: Salvador Cot.
Traductors: David Egea (alemany), Yolanda Giraó (italià), Maite Insa (anglès i francès).
Col·laboradors gràfics: Agència Efe, Tina Bagué, Joan Celià, Fer, Rafa Gil, José Luis Iniesta, Vicente A. Jiménez, Salvador Llosà, Glòria Matamala, Jordi Play.
Disseny capçalera: Enric Satué.
Fotos portada: EL TEMPS / Arxiu de l'Associació per la Recuperació de la Memòria Històrica de Catalunya.

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).
 Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido, Josep Soler i Eva Hernández (Barcelona). Tel.: 932 384 262. Margalida Mateu (Palma). Tel.: 971 720 763.
Subscripcions: Quica Sena.
Administració: Susanna Alacreu, Assumpció Palau i Pilar Martí.

Fotomecànica i impressió: Signo Gráfico S.L.
 Alboraya (Horta).

Dipòsit legal: V-853-1984.
Preu a la Catalunya Nord: 3,04 euros.
 (S'hi inclouen les despeses de transport)

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electrònic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

Als nostres lectors

El projecte de llei de memòria històrica del PSOE oblidarà, si no es modifica, milers de morts pel franquisme. A la portada hem volgut posar-ne una mostra. D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Lluís Companys, Federico Borrell, grups sense identificar, Joan Paset Alexandre, Juan Rosendo Barrera, un home sense identificar, Jaime Rodríguez, Juan Acosta, Fèlix Becerra, Leopoldo Pérez, Antonio Gea, Josep Sunyol, Joaquín Lamiel i Alberto Bas. Les seues històries les trobareu a la web de l'ARMH (www.memoriacatalunya.org). I a la del Fòrum per la Memòria del País Valencià (vegeu www.nodo50.org/forumperlamemoria/) trobareu una esgarrifosa llista amb 7.000 noms, menys d'un terç dels 26.000 cadàvers que omplen les fosses comunes del cementiri de València.

Àlex Milian